

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

ԴԱՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ ՈՐՈՇՈՒՄ

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԴԻՄՈՒՄԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Երևան

30 սեպտեմբերի 2026 թ.

Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը՝

Նախագահությամբ՝

Է. Շաթիրյանի

Անդամակցությամբ՝

Ս. Սաֆարյանի

Վ. Վարդանյանի

Քննության առնելով «ԱԼՖԱ-ՖԱՐՄ ԻՄՊՈՐՏ» ՓԲ ընկերության
անհատական դիմումի ընդունելիության հարցը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց .

1. «ԱԼՖԱ-ՖԱՐՄ ԻՄՊՈՐՏ» ՓԲ ընկերության (այսուհետ՝ Դիմող, տնօրեն՝ Միքայել Մացակյան) դիմումը Սահմանադրական դատարան է մուտքագրվել 2026 թվականի սեպտեմբերի 22-ին, որով Դիմողը խնդրել է.

««ԱԼՖԱ-ՖԱՐՄ ԻՄՊՈՐՏ» ՓԲԻ-ի նկատմամբ թիվ ԵԴ2/1038/02/25 գործով կիրառված **«Գնումների մասին» օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի ա) ենթակետը՝ «որը հանգեցրել է պարզվորարարի կողմից պայմանագրի միակողմանի լուծմանը»** նախադասության մասով, **«Գնումների մասին» օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 2-րդ նախադասությունը**, այն է՝ **Լիազորված մարմինը մասնակցին ներառում է գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում պարզվորարարի ղեկավարի պարճառաբանված որոշման հիման վրա,**

ճանաչել ՀՀ Սահմանադրության 10-րդ 1-ին մասին, 11-րդ և 78-րդ հոդվածներին հակասող և անվավեր»:

2. Դիմողը, ներկայացնելով թիվ ԵԴ2/1038/02/25 քաղաքացիական գործի դատավարական նախապատմությունը, մասնավորապես, նշում է, որ «Գնումների մասին» օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 2-րդ նախադասությունն, ըստ էության, հակասում է Սահմանադրության 10-րդ հոդվածի 1-ին մասին, 11-րդ և 78-րդ հոդվածներին, քանի որ անհամաչափորեն իրավունք է տալիս պայմանագրի մի կողմին պայմանագրի մյուս կողմի հանդեպ կիրառելու վարչական բնույթի սահմանափակում, որի պարագայում պայմանագրի մյուս կողմը 2 տարի ժամկետով հայտնվում է պետական գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող անձանց ցուցակում և նշված ժամկետում չի կարողանում մասնակցել պետական գնումների մրցույթներին, կնքել նոր պայմանագրեր, իրականացնել մատակարարումներ և ստանալ եկամուտներ: Ըստ Դիմողի, «(...) օրենքի նման կարգավորման պարագայում ծագում է ռիսկ, որ պայմանագրի կողմը, լինելով շահագրգիռ անձ, կարող է առանձին դեպքերում նաև սուբյեկտիվ հիմքերով որոշում կայացնել և պայմանագրի մյուս կողմին անհարկի ներառել գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող անձանց ցուցակում: Սակայն պայմանագրային իրավահարաբերություններում պայմանագրի մեկ կողմը չպետք է նման առավելություններով և արտոնություններով օժտված լինի պայմանագրի մյուս կողմի հանդեպ»:

Դիմողը գտնում է, որ «Գնումների մասին» օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի «ա» ենթակետով և 2-րդ մասի երկրորդ նախադասությամբ ամրագրված կարգավորումները հակասում են Սահմանադրության 10-րդ հոդվածի 1-ին մասին, քանի որ հնարավորություն են տալիս պայմանագրի մեկ կողմի համար անհարկի խախտել պայմանագրի մյուս կողմի սեփականության իրավունքը, ինչպես նաև Սահմանադրության 11-րդ հոդվածին, «(...) քանի որ առաջացնում է հնարավորություն պայմանագրի մեկ կողմի համար անհարկի խախտելու պայմանագրի մյուս կողմի տնտեսական գործունեության ազատության, ազատ տնտեսական մրցակցության իրավունքները»:

Ըստ Դիմողի՝ «Վերոնշյալ կարգավորումը հակասում է ՀՀ Սահմանադրության 78-րդ հոդվածին, քանի որ առաջացնում է հնարավորություն պայմանագրի մեկ կողմի համար պայմանագրի մյուս կողմին 2 տարի ժամկետով զրկել վերոնշյալ՝ սահմանադրական հիմնարար իրավունքներից: Այսինքն «Գնումների մասին» օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 2-րդ նախադասության նորմով տրված կարգավորումը անհամաչափ կերպով է սահմանափակում պայմանագրի մյուս կողմին, քանի որ **սահմանափակման հնարավորությունը տրված է վեճի մյուս կողմին և չկա մի երրորդ անաչառ սուբյեկտ, որը կկարողանա անաչառ գնահատական տալ ծագած տարաձայնությանը և որոշում կայացնել**»:

3. Ուսումնասիրելով սույն անհատական դիմումը և կից ներկայացված դատական ակտերը, ինչպես նաև ղեկավարվելով «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի (այսուհետ նաև՝ Սահմանադրական օրենք) 29 և 69-րդ հոդվածների պահանջներով՝ Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը գտնում է, որ սույն անհատական դիմումով գործի քննությունը ենթակա է մերժման՝ ներքոնշյալ հիմքով և պատճառաբանությամբ.

Սահմանադրական օրենքի 29-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի համաձայն՝ Սահմանադրական դատարանը գործի քննությունն ամբողջությամբ կամ մասամբ մերժելու մասին աշխատակարգային որոշում է ընդունում *նույն օրենքի 69-րդ հոդվածով նախատեսված այլ դեպքերում*:

Սահմանադրական օրենքի 69-րդ հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն՝ անհատական դիմումներով գործի քննությունը կարող է մերժվել նաև այն դեպքում, երբ **անհատական դիմումն ակնհայտ անհիմն է**:

Սահմանադրության 169-րդ հոդվածի 1-ին մասի 8-րդ կետի համաձայն՝ Սահմանադրական դատարան կարող է դիմել յուրաքանչյուր ոք՝ կոնկրետ գործով, երբ առկա է դատարանի վերջնական ակտը, սպառվել են դատական պաշտպանության բոլոր միջոցները, և վիճարկում է այդ ակտով իր նկատմամբ կիրառված նորմատիվ իրավական ակտի դրույթի սահմանադրականությունը, ինչը *հանգեցրել է Սահմանադրության 2-րդ գլխում ամրագրված իր հիմնական իրավունքների և*

ազատությունների խախտման՝ հաշվի առնելով նաև համապատասխան դրույթին իրավակիրառ պրակտիկայում տրված մեկնաբանությունը:

Սահմանադրության հիշյալ դրույթն իր ամրագրումն է ստացել նաև Սահմանադրական օրենքի 69-րդ հոդվածի 1-ին մասում, որը սահմանում է այն հիմքերը, որոնց միաժամանակյա առկայության պարագայում ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձը կոնկրետ գործով անհատական դիմում կարող է ներկայացնել Սահմանադրական դատարան: Դրանք են՝

ա) երբ կոնկրետ գործով առկա է դատարանի վերջնական ակտը,

բ) երբ սպառվել են ներպետական դատական պաշտպանության բոլոր միջոցները,

գ) երբ վիճարկվում է այդ ակտով իր նկատմամբ կիրառված նորմատիվ իրավական ակտի դրույթի սահմանադրականությունը, ինչը *հանգեցրել է Սահմանադրության 2-րդ գլխում ամրագրված իր հիմնական իրավունքների և ազատությունների խախտման՝ հաշվի առնելով նաև համապատասխան դրույթին իրավակիրառ պրակտիկայում տրված մեկնաբանությունը:*

Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ *անհատական դիմումը պետք է հղումներ պարունակի նորմատիվ իրավական ակտի այն դրույթներին, որոնց սահմանադրականությունը վիճարկվում է, և հիմնավորումներ, որ նորմատիվ իրավական ակտի հակասությունը հանգեցրել է Սահմանադրության 2-րդ գլխում ամրագրված իր հիմնական իրավունքների և ազատությունների խախտման՝ հաշվի առնելով նաև համապատասխան դրույթին իրավակիրառ պրակտիկայում տրված մեկնաբանությունը:*

Սահմանադրական դատարանը 2009 թվականի մարտի 17-ի ՍԴԱՌ-21 աշխատակարգային որոշմամբ արձանագրել է. «(...) անհատական դիմումն ակնհայտ անհիմն է, երբ, թեև դրանում բարձրացված հարցը ենթակա է սահմանադրական դատարանի քննությանը, այնուամենայնիվ, դիմումում չեն բերվում բավարար իրավական փաստարկներ այն հիմնավորելու համար»:

Սահմանադրական դատարանը վերոնշյալ աշխատակարգային որոշմամբ նաև արձանագրել է. «(...) դիմողը պետք է փորձի բավարար կերպով իրավաբանորեն հիմնավորել, թե իր սահմանադրական որ իրավունքներն են խախտվել և ինչ

անմիջական պատճառահետևանքային կապ է առկա վիճարկվող օրինադրույթի և իր իրավունքների խախտման փաստի միջև: Նշված պահանջին համապատասխան՝ դիմողը պետք է նաև դիմումում առաջադրված հարցի հիմքում ներկայացնի իրավաբանորեն փաստված հանգամանքներ և նյութեր (...):»:

Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը փաստում է, որ Սահմանադրական դատարան ներկայացված անհատական դիմումի հիմնավորված լինելու պահանջը չի կարող պահպանված համարվել այն դեպքերում, երբ դիմողն անգամ հղում չի կատարում Սահմանադրության 2-րդ գլխում ամրագրված որևէ հիմնական իրավունքի և (կամ) ազատության, հետևաբար՝ չներկայացնելով հիմնավորումներ վիճարկվող օրինադրույթի և համապատասխան հիմնական իրավունքի և (կամ) ազատության ենթադրյալ խախտման փաստի միջև անմիջական պատճառահետևանքային կապի առկայության վերաբերյալ:

Սահմանադրական դատարանի՝ 2022 թվականի հուլիսի 12-ի ՍԴԱՌ-126 աշխատակարգային որոշմամբ արձանագրված է. «(...) *անձը պետք է անհատական դիմումի շրջանակներում ուղղակիորեն մատնանշի և հիմնավորի վիճարկվող նորմատիվ իրավական ակտի կոնկրետ դրույթի և Սահմանադրության 2-րդ գլխում բովանդակվող իր հիմնական իրավունքի և/կամ ազատության ենթադրյալ հակասության անմիջական պատճառահետևանքային կապը:* Այլ կերպ ասած՝ **վիճարկվող դրույթի ենթադրյալ հակասահմանադրականությունը պետք է ուղղակիորեն հանգեցնի Սահմանադրության 2-րդ գլխով երաշխավորված որևէ հիմնական իրավունքի և/կամ ազատության խախտման/սահմանափակման:** Այս առնչությամբ Սահմանադրական դատարանը հարկ է համարում շեշտադրել, որ Սահմանադրության 2-րդ գլխում բովանդակվող սահմանադրաիրավական սկզբունքներին վիճարկվող իրավանորմերի հակասությունը սահմանադրաիրավական իմաստով չի կարող անհատական գանգատարկման առարկա դառնալ, եթե վերջնարդյունքում չի հանգեցնում անձի՝ Սահմանադրության 2-րդ գլխով նախատեսված հիմնական իրավունքի և/կամ ազատության խախտման/սահմանափակման»:

Դիմողը սույն անհատական դիմումի շրջանակներում բարձրացրել է «Գնումների մասին» օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի «ա» ենթակետի համապատասխան դրույթի և հիշյալ օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասի երկրորդ նախադասության՝

Սահմանադրության 10-րդ հոդվածի 1-ին մասին, 11 և 78-րդ հոդվածներին համապատասխանության հարցը:

Այդ առնչությամբ Սահմանադրական դատարանի դատական կազմն արձանագրում է, որ Դիմումում առկա չէ հիշատակում Դիմողի՝ Սահմանադրության 2-րդ գլխով ամրագրված որևէ հիմնական իրավունքի և (կամ) ազատության խախտման փաստի մասին, հետևաբար՝ ներկայացված չեն հիմնավորումներ Դիմողի՝ Սահմանադրության 2-րդ գլխով ամրագրված որևէ հիմնական իրավունքի և (կամ) ազատության խախտման, ինչպես նաև վիճարկվող դրույթների և համապատասխան հիմնական իրավունքի և (կամ) ազատության ենթադրյալ խախտման փաստի միջև անմիջական պատճառահետևանքային կապի առկայության վերաբերյալ:

Դիմողի կողմից վկայակոչված՝ Սահմանադրության 78-րդ հոդվածի առնչությամբ Սահմանադրական դատարանի դատական կազմն արձանագրում է, որ Սահմանադրության հիշյալ հոդվածի բովանդակությունից բխում է, որ *կոնկրետ վերահսկողության պարագայում այն չի կարող դառնալ առանձին քննարկման առարկա, այլ կարող է դիտարկվել միայն որևէ հիմնական իրավունքի և (կամ) ազատության սահմանափակման լույսի ներքո:*

Դիմողի կողմից վկայակոչված՝ Սահմանադրության 10 և 11-րդ հոդվածներին առնչությամբ հարկ է նշել, որ դրանք արտացոլված են Սահմանադրության՝ «Սահմանադրական կարգի հիմունքները» վերտառությամբ 1-ին գլխի ներքո: Մինչդեռ կոնկրետ վերահսկողության շրջանակներում նորմատիվ իրավական ակտի դրույթի սահմանադրականությունը վիճարկելիս անհրաժեշտ է բավարար հիմնավորումներ ներկայացնել, որ վիճարկվող դրույթը՝ հաշվի առնելով նաև իրավակիրառ պրակտիկայում դրան տրված մեկնաբանությունը, հանգեցրել է Սահմանադրության 2-րդ գլխում ամրագրված որևէ հիմնական իրավունքի և (կամ) ազատության խախտման:

Հաշվի առնելով վերոնշյալը՝ Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը եզրահանգում է, որ սույն անհատական դիմումով գործի քննությունը ենթակա է մերժման՝ Սահմանադրական օրենքի 29-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի և 69-րդ հոդվածի 5-րդ մասի հիման վրա՝ դիմումի ակնհայտ անհիմն լինելու հիմքով:

Ելնելով վերոգրյալից և ղեկավարվելով «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 29-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետով, ինչպես նաև 69-րդ հոդվածի 1-ին, 2 և 5-րդ մասերով՝ Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը

Ո Ր Ո Շ Ե Ց .

«ԱԼՖԱ-ՖԱՐՄ ԻՄՊՈՐՏ» ՓԲ ընկերության անհատական դիմումով գործի քննությունը մերժել:

Նախագահող՝

Անդամներ՝

Է. Շաթիրյան

Ս. Սաֆարյան

Վ. Վարդանյան

30 սեպտեմբերի 2026 թվականի
ՍԴԴԿՈ-87